

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการดำเนินการ
ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒^๑

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่
ปง ๐๐๐๒.๔/๓๖๐๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า
ในการประชุมคณะกรรมการธุรกรรม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ มีการพิจารณา
บทบัญญัติมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่บัญญัติ
เกี่ยวกับการขอคุ้มครองทรัพย์สินชั่วคราวในชั้นพิจารณาของศาลแล้ว มีความเห็นเป็นสองแนวทาง ดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง มีความเห็นว่า คณะกรรมการธุรกรรมต้องมีมติให้เลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องขอให้พนักงานอัยการดำเนินการ
ขอคุ้มครองทรัพย์สินชั่วคราวในชั้นศาล โดยให้เหตุผลว่า เมื่อพิจารณาอำนาจของคณะกรรมการ
ธุรกรรมตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๘ ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตาม
ความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่กำหนดให้คณะกรรมการ
ธุรกรรมมีอำนาจตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ในกรณีที่มีเหตุอันควร
เชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ
การกระทำความผิด และมีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๔๘ หรือแม้แต่
การขอให้เพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินจะต้องเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้
ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับ
การกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ และข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘
(พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ เลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต้องดำเนินการหลังจากที่คณะกรรมการธุรกรรม
เห็นว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและให้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ
พิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินเท่านั้น เลขาธิการ
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมิได้มีอำนาจดำเนินการเอง ตามนัยความเห็น
ของคณะกรรมการกฤษฎีกาในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของ
คณะกรรมการธุรกรรมในการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็น
ของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๑/๒๕๕๒)
อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย หรือยักยอก
ไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมย่อมมีอำนาจพิจารณามีมติให้
เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามมาตรา ๕๕ เพื่อส่งเรื่อง

^๑ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๓๒๒ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ขอให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑

แนวทางที่สอง มีความเห็นว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลได้เองโดยตรงโดยไม่ต้องให้คณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้ส่งเรื่องให้กับพนักงานอัยการเพื่อมีคำขอคุ้มครองทรัพย์สินชั่วคราวในชั้นศาล เนื่องจากมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ บัญญัติว่า หลังจากที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๙ หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย หรือยกย้ายไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ ก็ได้ เป็นกรณีที่กฎหมายมาตรา ๕๕ ให้อำนาจแก่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้โดยชัดเจน มิได้มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการธุรกรรมไว้ด้วย ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติโดยชัดแจ้งในทำนองเดียวกันกับข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินฯ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมส่งเรื่องให้เลขาธิการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๔๙ โดยเร็ว ดังนั้น คณะกรรมการธุรกรรมจึงไม่มีอำนาจมีมติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามมาตรา ๕๕ เพื่อส่งเรื่องขอให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑

ในการนี้ เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นไปอย่างถูกต้องและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนต่อไป คณะกรรมการธุรกรรมจึงมีมติให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาว่า คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจพิจารณามีมติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามมาตรา ๕๕ เพื่อส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยมีผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า แนวทางการดำเนินการในปัจจุบัน คณะกรรมการธุรกรรมจะมีมติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^๒ วรรคหนึ่ง และมีมติให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

^๒มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินได้ ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน

(มีต่อหน้าถัดไป)

การพอกเงินส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวเพื่อร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๕^๓ ไปในคราวเดียวกัน เพื่อให้กระบวนการมีความต่อเนื่องและป้องกันมิให้มีการโอน จำหน่าย หรือยกย้ายไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในระหว่างที่คดีอยู่ในการพิจารณาของศาล

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ให้เลขาธิการรับดำเนินการตามวรรคสองแล้วส่งเรื่องเพิ่มเติมไปให้พนักงานอัยการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หากพนักงานอัยการยังเห็นว่าไม่มีเหตุพอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดิน ให้พนักงานอัยการรีบแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่ได้รับเรื่องจากเลขาธิการ และเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นประการใด ให้พนักงานอัยการและเลขาธิการปฏิบัติตามนั้น หากคณะกรรมการมิได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการ

เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลาและได้ปฏิบัติตามความเห็นของพนักงานอัยการตามวรรคสามแล้ว ให้เรื่องนั้นเป็นที่สุด และห้ามมิให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับบุคคลนั้นในทรัพย์สินเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่อันสำคัญ ซึ่งน่าจะทำให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินของบุคคลนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้ และในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าไม่มีผู้ใดขอรับคืนทรัพย์สินดังกล่าวภายในสองปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่ให้ยื่นคำร้องหรือไม่วินิจฉัยชี้ขาดภายในกำหนดระยะเวลา ให้สำนักงานดำเนินการนำทรัพย์สินนั้นส่งเข้ากองทุน และในกรณีที่มีผู้มาขอรับคืนโดยใช้สิทธิขอรับคืนตามกฎหมายอื่นซึ่งสามารถทำได้ถึงแม้จะเกินกว่ากำหนดสองปี ให้สำนักงานส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้มาขอรับคืน หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ ให้คืนเป็นเงินจากกองทุนแทน หากยังไม่มีผู้มารับคืนเมื่อล่วงพ้นห้าปี ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ การเก็บรักษา และการจัดการทรัพย์สินหรือเงินในระหว่างที่ยังไม่มีผู้มารับคืน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อศาลรับคำร้องที่พนักงานอัยการยื่นต่อศาลแล้ว ให้ศาลสั่งให้ปิดประกาศไว้ที่ศาลนั้น และประกาศอย่างน้อยสองวันติดต่อกันในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอก่อนศาลมีคำสั่งกับให้ศาลสั่งให้ส่งสำเนาประกาศไปยังเลขาธิการเพื่อปิดประกาศไว้ที่สำนักงานและสถานีตำรวจท้องที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ และถ้ามีหลักฐานแสดงว่าผู้ใดอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือมีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน ก็ให้เลขาธิการมีหนังสือแจ้งให้ผู้นั้นทราบ เพื่อใช้สิทธิดังกล่าว การแจ้งนั้นให้แจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งสุดท้ายของผู้นั้นเท่าที่ปรากฏในหลักฐาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดเชยคืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกัน และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดเชยให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว

มาตรา ๕๕ หลังจากพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๙ หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย หรือยกย้ายไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เลขาธิการจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งตามมาตรา ๕๑ ก็ได้ เมื่อได้รับคำขอดังกล่าวแล้ว ให้ศาลพิจารณาคำขอเป็นการด่วน ถ้ามีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าคำขอนั้นมีเหตุอันสมควร ให้ศาลมีคำสั่งตามที่ขอโดยไม่ชักช้า

จากข้อหารือและข้อเท็จจริงเพิ่มเติมข้างต้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๓๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมในการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๓๕^๕ หรือมาตรา ๓๖^๖ สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๔๘^๗ เสนอรายงานการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมถึงการกำกับ ดูแล และควบคุมให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเลขาธิการ

“มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(๒) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖

(๓) ดำเนินการตามมาตรา ๔๘

(๔) เสนอรายงานการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ

(๕) กำกับ ดูแล และควบคุมให้สำนักงานและเลขาธิการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ

และตรวจสอบได้

(๕/๑) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ เพื่อให้สำนักงานปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดและต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

“มาตรา ๓๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

“มาตรา ๓๖ ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำธุรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ

“มาตรา ๔๘ ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรม หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักยอก ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวมีกำหนดไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไปก่อน แล้วรายงานต่อคณะกรรมการธุรกรรม

การตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สิน จะแสดงหลักฐานว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมีใช้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการธุรกรรมรายงานต่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและตรวจสอบได้ ซึ่งคณะกรรมการธุรกรรมย่อมมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จนกว่าจะมีการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙^๘

สำหรับการกล่าวอ้างถึงบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมในการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๑/๒๕๕๒)^๙ นั้น เรื่องดังกล่าวเป็นการหารือเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน^{๑๐} ซึ่งเป็นการยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน อันเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องมาจากการดำเนินการตามมาตรา ๔๘^{๑๑} โดยเป็นกระบวนการก่อนเข้าสู่การพิจารณาของศาล จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบและควบคุมการใช้ อำนาจดังกล่าวเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยมีคณะกรรมการธุรกรรมเป็นผู้พิจารณา ก่อนส่งเรื่องให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการ ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไป ซึ่งแตกต่างจากกรณีตามมาตรา ๕๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน^{๑๓} ที่กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ ยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวก่อนมีคำสั่งให้ทรัพย์สิน ตกเป็นของแผ่นดินก็ได้ ซึ่งเป็นขั้นตอนหลังจากที่พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๔๙ แล้ว กรณีจึงอยู่ในอำนาจของศาลที่จะพิจารณา และตรวจสอบว่ามีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าคำขอนั้นมีเหตุอันสมควรที่จะมีคำสั่งยึดหรืออายัด ทรัพย์สินไว้ชั่วคราวหรือไม่ มิได้เป็นอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมที่จะเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ในลักษณะทำนองเดียวกับมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ดังนั้น เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินจึงมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๕๕ ได้โดยไม่ต้องมีมติหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธุรกรรมก่อน แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินการตามกฎหมาย ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปด้วยความรอบคอบ คำนึงถึง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน คณะกรรมการธุรกรรมย่อมมีหน้าที่และอำนาจในการ กำกับ ดูแล และควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินให้เป็นไปอย่างมีอิสระและตรวจสอบได้ตามมาตรา ๓๔ (๕)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน^{๑๕} หากคณะกรรมการธุรกรรมจะพิจารณามีมติให้ความเห็นชอบ หรือตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินการใด ๆ ของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ซึ่งรวมถึงการที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินส่งเรื่องให้

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๙บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของคณะกรรมการธุรกรรมในการ ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๕๒ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

พนักงานอัยการยื่นคำขอฝ่ายเดียวร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เป็นการชั่วคราว
เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานภายในองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิ
ของประชาชน คณะกรรมการธุรกรรมย่อมสามารถทำได้

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๖๖